

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Pietas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

CONCORDIÆ DISCORDIÆQUE EFFECTUS. CAP. XIV.

Huic vero significato subiiciemus illud, quod nonnulli Sallustii sententiam, quæ est, *Concordia res parvæ crescunt, discordia maxima dilabuntur*, novo commento pingere, non tamen infelicitate excogitarunt. In illo, Formica in Elephantum crescit opposito caduceo: in hoc Elephantus in Formicam definit, aqua & igni pro rebus maxime contrariis adjectis. Verum ex huiusmodi figmento si caduceum & aquam & ignem summoveas, perfectus etiam intellectus significari potest: quippe, qui minimorum æque ac maximorum cognitionem sit optime consecutus, omniumque unam quasi scientiam conjunxerit. Sed enim interpretamentum hoc perinde ac illud arbitrarium esse, non inficior. Sed dicet aliquis, Quorsum Elephantus ad Formicam? Plutarchus porro de Formica multa magnifice locutus, quod animal est omnium minimum, ita de maximo non dissimilia se dicturum profitetur.

STUPOR. CAP. XV.

Atque hic qui mentis tot exhibuit experimenta, quo, vel Cicerone id afferente, a libro de Natu.^a Philostr.
ra Deorum i. *beluorum nulla prudentior*, stuporis tamen notæ propter unam vastitatem nonnullis habitus fuit, ut legere est apud Diogenianum: cui Philostratus etiam subscribere videtur, dum
neque Elephanto, neque dentibus eius quicquam esse cum lyra dixit, neque quidem cum peritis vi-
ris: cuius hæc in Amphione verba sunt, quæ quidem ideo Græce ponere libuit, quia in impressis
exemplaribus corrupta leguntur: *Ἄλλοτε ἔδαμν τῆς λύρας ἅτε οἱ ἀνθρώποι εἰδότες, ἅτε ἀπὸ τῆς*
ἑλῶ, ἅτ' ὄν τοῖς κέρονιν αὐτῆς ζῆσαντες, quod perinde esset, atque illud quod de Afino fertur, *Nihil*
illi cum lyra. Quin & Plautus in hanc sententiam: *Meus, ait, verus Elephantis corio tellus, non suus est,*
neque plus habet sapientia, quam lapis. In quam sententiam Græci dicunt, *ἔλεφαντος δὲ φέρεται*
ἄδην. Et Tertullianus eum Bestiam vocat infuissimam, etsi aliquam in Divinis literis præ se ferat
imagine. Eucherius hominem eum signo huius dicit indicari, qui magna & enormia scelera per-
petrarit, citato ad hoc Salomonis loco: *Et adducebant ad Salomonem Simias & Elefantos*. Et ta-
men Indici, cum omnium sint ferocissimi, adeo ut difficulter cicurari possint, ad instrumenti Musici

C pulsationem cantilenarumque modulationes animum intendunt, auresque ad audiendum arri-
gunt, atque hinc ita demulcentur, ut nullo alio commento efficacius comprimant ferocitatem. Sa-
ne tria Elephantorum genera authores ponunt, palustres, montanos, & campestres; Palustres
omnino dementes levesque esse, montanos pravos & insidiosos, campestres mansueseri facilius,
& longe dociliores ajunt, quos nequaquam stupidos existimant illi, qui eos in theatris figurarum
notas & mutationes varietatesque callere, multorum testimonio compertum aserunt. Romæ il-
lud accidisse proditum est, cum eorum grex & saltationes, & orbium lubricationes edocere-
tur, indociliorem fuisse unum, qui cum a magistris increpatus & castigatus esset, noctu visus
est ad umbram Lunæ institutionis documenta illa per
semetipsum attentare; meditari, & exercere. Verum
hæc non ita forte videantur admiranda, quæ fame
magistra discere cogantur: illa potius admiremur,
quæ faciunt, fieri nullis unquam legibus instituti, pro-
bitate, prudentia & æquitate, nullis fere animalibus
inferiores.

PIETAS. CAP. XVI.

Quid quod sponte sua naturæ quadam sublimitate præditi, pietatem colunt, & religionem obser-
vant? Nova enim apparente Luna, sponte, ubi ju-
re suo degunt, vivo se flumine purificant: si morbis
infectantur, Deorum auxilium implorant, herbas
cælum versus jaciunt, earum internuncio eo pre-
ces allegante, qui quidem gestus excipiendus est ab

iis,

is, qui pietatem ex Elephanto picto exprimere voluerint. Idem humanis proximi sensibus, sermonem patrium intelligunt, gloriam & honores ambiunt, ignominia notati, mortem infamæ vitæ præferunt, quam interdum, alia sibi consciscendæ mortis occasione negata, inedia finierunt. Quoties vero in theatris oppressi, amissa fugæ spæ, vulgi misericordiam supplicarunt, & quadam sese lamentatione complorantes, totum cavæ confesum in lachrymas concitarunt?

MANSVETUDO. CAP. XVII.

Cum tamen tanta ipsi sint æquitate, mansuetudine, quæ ut crudelitatis alienæ ministerio fungi minime cogi possint, quod irrito olim Bocchi conatu apparuit, contra minus validas feras pugnare prorsus negant: cumque majoribus non nisi laceßiti; & in grege pecudum ambulantes, occurrentia manu dimovent, ne quid obterant imprudentes: tantaque illos imbecillioris hujus gregis tenet reverentia, ut vel feri ex Arietis conspectu mirifice cicurentur, lenesque atque tractabiles fiant, author Plutarchus Symposiacôn XII. Quid quod aberrantem hominem in solitudine factum obviam non modo non trucidant, aut alia afficiunt injuria, sed clementer^a & placide sese duces præbent, & viam illi commonstrant? Quod vero de sermone dicebamus, quem patrium intelligant, ac etiam certum

^a Plin. l. 4. lib. 8.

^b Elephan-
te inter se
colloqui
dicitur
in animalium
lingua.
^c Epistola
ad Mari-
um.

eos inter se habere tradit^b Oppianus, verum nonnisi à magistris suis intellectum. Jam illud ætati nostræ claro innotuit experimento, eos magistri suo dicto audientes esse, sive progrediendum, sive regrediendum sit: quem feriant, quibus abstineant, quos invadant, ubi temperandum iræ, ex ipsius magistri sermone cognoscere, ut non immerito confirmata sit opinio, *Hujusmodi esse quandam illi belua cum genere humano societatem*, ut M. Tullii^c super ea re identidem usurpemus. Cum igitur Elephas justus & moderati imperii species quodammodo esse videatur, merito Regis nomen, tum ob virtutes, quas superius in eo recensuimus, tum ob hanc ipsam mansuetudinem, atque clementiam, adeptus est M. Antonius cognomento Philosophus, nihil quicquam esse dicebat, quod Imperatorem Romanum magis commendaret gentibus, quam clementiam, eaque de causa, neque quidem in rebelles suos sævitum voluit. Hæc Cæsarem Deorum adscripsit numero, hæc Augustum consecravit, hæc Pio cognomentum dedit: hæc eadem de causa Senatus Romanus timore eo liberatus, quem ex Maximini Imper. immanitate contraxerat, clementissimis Imp. Maximo Balbino & Gordiano statuas cum Elephantis decrevit. Quamvis alia de causa Gordiano tertio quadrigæ Elephantorum decretae sunt quippe, ut qui Persas vicisset, triumpho Persico triumpharet. Sed qualis ea in animali bruto mansuetudo fuit, quam recitat Plutarchus? Romæ cum pueri quidam per lasciviam Elephanti promiscidém stylis pupugissent, iratus ille unum ex illis arripuit, eum in sublime jaculaturus, sublatoque ad hoc præ metu puerorum ingenti clamore, socii morituri vicem deplorantium, tanto omnium mœnore Elephas intellecto, arreptum puerum humi molliter deposuit, fatis habens metu illo puerilem audaciam castigasse.

IRA LACESSITA. CAP. XVIII.

Quamvis vero ita natura mansueti sint, in iras tamen acriter incitantur, perturbatique irritatione aliqua acerbior, immaniter efferafcunt. *Jusus enim* (ut in Divinis habetur literis) *cum irascitur, peior est*, eoq; casu tam hostibus quam ductoribus suis perniciosi sunt. Quam in eo animali naturam cum non ignoraret Annibal, eam in usum suum convertit: quippe cum in præalti fluminis transitum Elephantos compellere non possit, neque materiam, qua naves conficeret, copiam haberet, ferocissimum Elephantum sub aure vulnerari jussit, percussoremq; transnatato statim flumine procurrere: